

HIZTEGI BATUA

*minuet - nahastura***minuet****minus** *Mat.***minuskula** = letra xehe**minutu****miñoi****miokardio****miopia****mira** iz. 'mirespena'**mira egin:** 1 'harritu'; 2 'norbaiten edo zerbaiten falta nabaritu'**miraz** (egon, gelditu, jarri,...)**mirabe****mirabetu**, mirabe(tu), mirabetzen, *da/du* ad.**mirabetza****miragarri****miragarrizko****miragarriki** *Ipar.***miragarriro****miragarritasun****mirail** *Ipar.* 'ispilua'**mirakulu** batez ere *Ipar.* = **mirari****mirakuluz****mirakuluzko****mirari****mirariz****mirarizko****mirarigile****miraritsu****miraritu**, mirari(tu), miraritzen: 1 *da/du* ad. 'harritu'; 2 *du* ad. 'miretsi'**miratu**, mira(tu), miratzen, batez ere *Ipar. da/du* ad.**miresgarri****miresle****mirespen****miretsarazi**, miretsaraz, miretsarazten, *dio* ad.**miretsi**, mirets, miresten: 1 *du* ad.: *haren bertutea miretsi zuten paganoek*; 2 *da* ad.: *han ikusi zuenaz miretsi zen***mirotz** 'gabiraia'**mirra****mirrin****mirrindu**, mirrin(du), mirrintzen, *da/du* ad.**mirto:** *Myrtus communis***miru:** *Milvus milvus***misanthropo****misera:** *Homarus gammarus***miseria****miserikordia** *Zah.* 'errukia'

miserikordios(o) *Zah.* 'errukiorra'

misio *Erl.:* *misioetara joan*

misiolari

misiolaritza

misionest *Ipar. h.* **misiolari**

misterio

misteriozko

misteriotsu

mistika

mistiko

miter: *Juniperus sabina*

mitiko

mitin

mitinlari

mito

mitologia

mitologiko

mitra

mitradun: *abade mitraduna*

mitrailus* e. **metrailadore**

mitxa* e. **metxa**

mitxeleta h. **tximeleta**

mitxirrika *Gip. h.* **tximeleta**

mitxoleta: *Papaver rhoeas*

mixkandi *Zub.* 'morroia, zerbitzaria'

mizkin

mizpira

mizpirondo: *Mespilus germanica*

Japoniako mizpirondo: *Eriobotrya japonica*

mizto iz. 'suge eta muskerren mihia'

ml 'mililitro'ren sinbolo nazioartekoa'

mm 'milimetro'ren sinbolo nazioartekoa'

mobitu* e. **mugitu**

moda

modan egon

modan izan

modan jarri

modal

modelo

modernismo

moderno

modestia *Zah.* 1 'apaltasuna'; 2 'lotsa, modu ona (janzkeran)'

modu

modu onean: *modu onean* (edo) *modu txarrean erantzun;* *modu onean erositako tresna*

moduko (izen baten ondoren): *han ikusi genuen etxe moduko bat, handia*

modulu

moduzko izond.: *izan gaitezen apalak, moduzkoak, baketsuak*

moduzkotasun: *moduzkotasunez jantzi*

moduztatu, *moduzta, moduztatzen, Bizk. da/du* ad. 'zerbaiti itxura ona edo egokia eman'

moeta* e. **moita**

mogitu* e. **mugitu**

moila 'kaia'

moja

mojagai

mojategi

mokadu

mokanes *Ipar.* 'musuzapia'

- mokasin**
moketa
mokil *Bizk.* ‘mokorra, zokila’
moko
 moko-zuri *Ipar.*
mokodun
mokofin
mokoka
mokokada
mokokatu, mokoka(tu), mokokatzen, *da/du* ad.
mokor
mokordo
mokortu, mokor(tu), mokortzen, *da/du* ad.
mol *Kim.*
moldaera
moldekaizt
moldekaizki
moldekaiztasun
moldeketa
moldekuntza
moldarazi, moldaraz, moldarazten, *du* ad.
moldatu, molda, moldatzen, *da/du* ad.
moldatzaile
molde
moldegabe
moldiztegi
molekula
molekular
molestatu *Heg., Herr.* h. eragotzi
molestia *Heg., Herr.* h. eragozpen
molokot egin *Bizk.* ‘porrot egin’
moltsa *Ipar.* ‘diru(-)zorroa’
moltsu *Bizk.* ‘multzo nahasia’
moltsotu, moltsu(tu), moltsotzen, *Bizk. da/du* ad.
momentu 1 *Heg. Lgart.* h. **memento**
momentu 2 *Fis.*
momia
monarka
monarkia
monarkiko = erregetiar
monastegi* e. **monasterio**
monasterio
moneda* e. **moneta**
moneta 1 h. **diru, dibisa**: *Europako moneta(-)batasuna* h. *Europako diru(-)batasuna*; *dirua bi moneta-tan daukat* h. *dirua bi dibisatan daukar*; *lira Italiako moneta da* h. *lira Italiako dirua da*; 2* e. **txanpon, xehe**: *hiru moneda** e. *hiru txanpon*
monje *Heg. Zah.*
monogamia
monografia
monolito
monopolio
monopolizatu, monopoliza, monopolizatzen, *du* ad.
monoteismo
monoteista
monotonia
monotono
monstru(o)* e. **munstro**

monumentu
moral
moralismo
moralista
moralitate 'moralitasuna'
moralitasun
mordo
mordoilo
mordoilokeria
mordoilotu, mordoilo(tu), mordoilotzen, *du* ad.
mordoilozale
mordoka
mordoxka
mordoxkaka
more
moretu, more(tu), moretzen, *da/du* ad.
morfema
morfina
morfologia
morfologiko
morko* e. **murko**
morkots
moro h. **mairu**
morokil
moropilo *Bizk.* h. **korapilo**
morroi
morroilo 'zerraila'
morroin h. **borraja**
morrontza
morrosko
mortero 1 'kareorea'; 2 'arma'
mortsa: *Odobenus rosmarus*
mortu *g. er.* 'basamortua'
mosaiko
moskete
mosketoi
mostaza *Heg.* h. **ziape**
mosu* e. **musu**
mota
motel 1 izond.
motel 2 *Lgart.* (dei-hitz gisa erabilia): *bai, motel!*
motel 3 'hotel-mota'
motelaldi
moteldu, motel(du), moteltzen, *da/du* ad.
motelgarri
motelki
moteltasun
motibazio
motibo
motin* e. **mutin**
moto 1 *Ipar.* 'mototsa'
moto 2 'motozikleta, motorra'
motodun
motor 1 'makina'; 2 'motozikleta'
motordun
motore* e. **motor**
motots

motozikleta**motrailu** 'aleak kolpeka apurtzeko tresna'**motroilo** *Bizk.* '1 izond.'potoloa'; 2 iz.'multzo nahasia'**motxaile** 'ijitoa, buhamea'**motxila** *Heg.* 'bizkar(-)zorroa'**motz****motzaldi****motzarazi**, motzaraz, motzarazten, *dio* ad.**motzondo****moxal****mozarabiar****mozarabiera****mozkeria****mozketa****mozki** *Ipar.:* *mozki eta idorki erantzun zioten***mozkin** 'etekina'**mozkindu**, mozkin(du), mozkitzen, *Ipar. du* ad. 'murriztu'**mozkor****mozkorgarri****mozkorkeria****mozkorraldi****mozkorrarazi**, mozkorraraz, mozkorrarazten, *du* ad.**mozkorrondo****mozkorti****mozkortu**, mozkor(tu), mozkortzen, *da/du* ad.**mozle** *Ipar.***mozolo** 1: *Athene noctua*; 2 (irain hitza)**mozolokeria****mozorro****mozorrotu**, mozorro(tu), mozorrotzen, *da/du* ad.**moztaile****moztasun****moztu**, motz/moztu, mozten, *du* ad.muble* e. **altzari****mudakor****mudakortasun****mudantza****mudarazi**, mudaraz, mudarazten, *du* ad.**mudatu**, muda, mudatzen, *da/du* ad.mueta* e. **mota****muga****mugaezin****mugagabe****mugagabetasun****mugagaitz****mugagarri****mugaketa****mugakide****mugakidetasun****mugako****mugalde****mugarri****mugarritzatu**, mugarritza, mugarritzatzen, *du* ad.**mugatu**, muga(tu), mugatzen, *da/du* ad.**mugatzaile****mugazain****mugazaingo**

mugazaintza**muger** 1 *Ipar.* izond.; 2 *Bizk.* 'legarra'**mugertasun** *Ipar.***mugertu**, muger(tu), mugertzen, *Ipar. da/du* ad. 'zaildu, lastu, gogortu'**mugiarazi**, mugiaraz, mugiarazten, *du* ad.**mugida****mugjezin****mugigaitz****mugikor****mugikortasun****mugimendu****mugita**: *Arrhenaterum elatius***mugitu**, mugi, mugitzen, *da/du* ad.**mugon** *g. er.* 'aukera'**mugonean** 'ordu onean'**mugonez** 'ordu onez'**muilatu**, muila, muilatzen, *Ipar. Zah.* 'aingura bota' *da/du* ad.**muin 1** 'hezurren barneko gaia; zerbaiten zatirik barnekoena'**muin 2** 'musua, aurpegitik at ematen dena'**muin egin****muin eragin****muin eman****muindun****muinetaratu**, muinetara(tu), muinetaritzen, *da/du* ad.**muinkatu**, muinka, muinkatzen**muino****muinotxo****muker****mukerkeria****mukertasun****mukertu**, muker(tu), mukertzen, *da/du* ad.**muki****mukieri****mukitsu****mukizu**: *ume mukizua.***mukur** *Bizk.* 'enborra'mukurru* e. **mukuru****mukuru** 1 adlag.; 2: *hau da zorakeriaren mukuru!***mukurutu**, mukuru(tu), mukurutzen**mulko** *Ipar.* 'multzoa'**mulkoka****mufta** h. **isun****multiple** *Mat.* 'anizkoitza'**multzo****multzoka****multzokari****multzokatu**, multzoka(tu), multzokatzen, *da/du* ad.**multzotasun****multzotu**, multzo(tu), multzotzen, *da/du* ad.multzu* e. **multzo**mun* e. **muin****mundu****munduratu**, mundura(tu), munduritzen, *da/du* ad.**mundutar****munduzale****munizio****muniziotegi**

muno* e. **muino**

munstro

munstrokeria

munta: *munta handiko gertakaria*

munta izan: *zer munta du horrek?*

muntatu, munta(tu), muntatzen: 'antolatu', *du* ad.

mur-mur *adlag.*

muraila *Zah.* 'harresia, murrua'

murde *Ipar. Zah.:* *Murde Etxepareren liburua*

murgil

murgil egin

murgilaldi

murgilarazi, murgilaraz, murgilarazten, *du* ad.

murgilari

murgildu, murgil(du), murgiltzen, *da/du* ad.

murko 'suila'

murmur *iz. h. marmar*

murmuratu, murmura, murmuratzen, *Zah. h. marmar egin, marmarka jardun*

murmurazio *Zah. h. marmar*

murmurikatu, murmurika, murmurikatzen, *Ipar.*

murriz

murrizgarri 'murrizten duena'

murrizketa

murriztapen

murriztasun

murrizte

murriztu, murriz/murriztu, murrizten, *da/du* ad.

murru

murrutzar

murtik *Bizk.* 'tutik'

murtxatu, murtxa, murtxatzen, *Ipar. du* ad.

murtxikatu, murtxika, murtxikatzen, *Ipar. du* ad. = **mamurtu, mastekatu; txikitu**

mus

musa

musde *Ipar. Zah.*

muselina

museo

musika *musika(-)terapia*

musikagile

musikaldi

musikari

musikatu 1 musika(tu), musikatzen *Ipar.* 'iseka egin' *du* ad.

musikatu 2 musika(tu), musikatzen, 'musika jarri' *du* ad.

musikazale

musker 1 *iz. Lacertidae;* 2 *izond. Jas.* 'berdea'

muskertu 1 musker(tu), muskertzen, *Ipar.* 'haserretu', *da* ad.

muskertu 2 musker(tu), muskertzen, 'berdatu', *da/du* ad.

musketa

muskete* e. **moskete**

muskil 'kimua'

muskildu, muskil(du), muskiltzen, *da* ad.

muskiltsu

muskuilu: *Mytilus edulis*

muskulo* e. **muskulu**

muskulu 'giharra'

muslari

mustarda *Ipar. h. ziape*

mustio* e. **muztio**

mustra *Ipar.* 'itxura'

mustro* e. **munstro**

mustupil *Ipar.* 'muturra, aurpegia'

mustupilka *Ipar.* 'ahoz behera'

mustupilkatu, mustupilka(tu), mustupilkatzen, *Ipar.:* 1 'mustupilka erori' *da ad.*; 2 'muturrekoa hartu edo eman' *du ad.*

mustur* e. **mutur**

musu 1 'laztana, muina, pota'; 2 'aurpegia, begitartea'

musu eman

musu-huts

musu(-)truk

musuka

musukatu, musuka(tu), musukatzen, *du ad.*

musulman

musuri *Ipar.*

musurika *Ipar.*

musurikatu, musurika(tu), musurikatzen, *Ipar.* 'lardaskatu'

musuzapi

mutazio *Biol.*

mutiko

mutil

mutil(-)dantza

mutildu, mutil(du), mutiltzen, *da ad.*

mutilgo *Ipar.* eta *Naf.* 'morrontza'

mutilzahar

mutilzahartu, mutilzahar(tu), mutilzahartzen, *da ad.*

mutilzale

mutin

mutinatu, mutina, mutinatzen, *da ad.*

mutiri *Ipar.*

mutiritasun *Ipar.*

mutiritu, mutiri(tu), mutiritzen, *Ipar., da ad.*

mutu

muturik

mutualdi

mutualitate

mutuarazi, mutuaraz, mutuarazten, *du ad.*

mutur

muturka

muturkatu, muturka(tu), muturkatzen, *du ad.*

muturreko

muturrekoka

muturru, mutur(tu), muturtzen, *da/du ad.*

mututasun

mututu, mutu(tu), mututzen, *da/du ad.*

mututurik

mutxi *Ipar.*

mutxidura *Ipar.*

mutxikin

mutxiko 'dantza(-)mota'

mutxitu, mutxi(tu), mutxitzen, *Ipar., da/du ad.*

mutxurdi

mutzitu* e. **mutxitu**

muxar: *Diplodus sp.*

muxika

muxurka

muzin

muzin egin

muzinaldi

muzindu, muzin(du), muzintzen, *da/du* ad.

muzinka

muzinkeria

muztio

* * *

N

naba 1 *G. er.* 'laua, zelaia'; 2 *Zub.* 'ibarra'nabala *Ipar.* h. labana

nabar 1 izond. 'kolore askotakoa'

nabar 2 iz. 'goldearen zatia, hortza'

nabari

nabari izan *da/zaio/du* ad.: *nabari da zer gertatzen zaigun; nabari zaio ez dela hemengo; ez dut uste nabari ez dugun hutsa huts dei daitekeenik*

nabarigaitz

nabarigarri

nabaritu, nabari(tu), nabaritzen, *du* ad.

nabarmen

nabarmen izan: *da/du* ad.: *udaberrian zantzu garbiak nabarmen zirenean; giro eta joera baten ezaugarriak nabarmen dituzte aurpegian.*nabarmendu, nabarmen(du), nabarmentzen, *da/du* ad.

nabarmengarri

nabarmenkeria

nabarmenki

nabarmentasun

nabarmentxo adlag.

nabarri

nabartasun

nabartu, nabar(tu), nabartzen, *da/du* ad.nabasai *Bizk.* 'lau hortzeko golde(-)mota'nabasi *Zub.* izond.

nabigari* e. nabigatzaile

nabigatu, nabiga, nabigatzen, *da/du* ad.

nabigatzaile

nabigazio = itsasketa

nafar

nafarrera

nafarreri

nafartasun

nafta

naftaleno *Kim.*

naftalina

nagi

nagiak atera

nagialdi

nagiarazi, nagiaraz, nagiarazten, *du* ad.

nagikeria

nagiki

nagitasun

nagitu, nagi(tu), nagitzen, *da/du* ad.

nagusi

nagusiarazi, nagusiaraz, nagusiarazten, *du* ad.

nagusigo

nagusikeria**nagusiki****nagusiorde****nagusitasun****nagusitu**, nagusi(tu), nagusitzen, *da* ad.**nagusitza**naharo* e. **naro****nahas-mahas** 1 adlag. 'nahasirik'; 2 iz. 'nahastea, nahaspila'**nahasarazi**, nahasaraz, nahasarazten, *du* ad.**nahasbide****nahasdura** *Ipar.* 'nahasmendua, batez ere burukoa'**nahasgarri****nahasi** 1 nahas, nahasten, *da/du* ad.**nahasian****nahasi** 2 izond.: *arazo nahasia da hori***nahasi-mahasi** iz.**nahasialdi****nahaskeria****nahasketa****nahasle****nahasmendu****nahaspila****nahaspilatu**, nahaspila(tu), nahaspilatzen, *du* ad.**nahastaille** h. **nahasle****nahastatu**, nahasta, nahastatzen, batez ere *Bizk.* 'nahasi'**nahaste** 1 iz.; 2 adlag.: *gizon eta emakume nahaste dantzan ibiltzea***nahastean****nahaste-borraste****nahasteka** 1 adlag. 'nahasian'; 2 iz. 'nahastea'**nahastu**, nahas, nahasten, h. **nahasi****nahastura** 'zenbait gai nahasiz sortzen den gaia'

(Euskaltzaindiak, Donostian, 1998ko urriaren 30ean, onartua)